

Petrol ve Doğal Gaz Sektörlerinin Temsilcileri Ankara'da TUROGE 2008'de Buluştu

Türkiye Uluslararası Petrol ve Gaz Konferansı ve Sergisi TUROGE 2008'in yedincisi, 18-20 Mart 2008 tarihlerinde Ankara Sheraton Otelinde ITE Group PLC. ve Türkiye ofisi EUF A.Ş. tarafından gerçekleştirildi.

Konferansı; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO), Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAŞ), TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odası ile Türkiye Petrol Jeologları Derneği gibi kurum ve kuruluşlar destekledi.

Konferansta; yürütülen projelerin yanı sıra Akdeniz ve Suriye sınırındaki petrol arama çalışmaları, Nabucco ve Şahdenizi projeleri ve Türkiye'nin Orta Asya ve Hazar bölgesindeki ana petrol üreticileri ile Avrupa arasında doğal köprü konumunda bulunmasının stratejik önemi tartışıldı.

Konferansta; Türkiye'de son dönemlerde oldukça sık tartışılan doğal gaz sorunu, Asya ve Avrupa'ya Orta Asya petrolünü ve doğal gazını taşıma projeleri ele alınarak, Doğu- Batı ve Karadeniz enerji nakil hatları uluslararası ölçekte genel bir bakışla değerlendirildi. Ayrıca; global ve bölgeler arası enerji tedarigi, ihtiyaçları ve yöntemleri tartışılarak, Hazar bölgesinden tüm dünya pazarına güvenli ve gerçekleştirilebilir boru hattı rotaları ele alındı. Türkiye üzerinden Balkanlar ve Avrupa'ya petrol ve doğal gaz taşıma rotalarının geliştirilmesi de Konferansta görüşülen konular arasında yer aldı.

Konferansın açılışında konuşan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Yusuf Yazar, kısa vadede yıllık 40 milyar metreküp, uzun vadede

ise 100 milyar metreküp doğal gazın Türkiye üzerinden Avrupa'ya taşınmasının hedeflendiğini kaydetti. Enerji ihtiyacının yaklaşık yüzde 73'ünü ithal kaynaklardan karşılayan bir ülke olarak Türkiye'nin petrol ve doğal gaz üreten ülkelerle, tüketen ülkelerin tam ortasında yer alan benzersiz bir coğrafyaya sahip olduğuna dikkati çeken Yazar, geliştirilen projelerle bu avantajı değerlendirmeye çalıştıklarını ifade etti. Bakanlık olarak geliştirdikleri enerji politikalarının ana hedefinin; gerekli enerjinin uygun fiyatlarla ve çevreye uyumlu bir şekilde sağlanması olduğunu dile getiren Yazar, bu çerçevede doğal gazın elektrik üretiminde değil, sanayi ve evlerde kullanımının doğru olduğunu düşündüklerini bildirdi.

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) Genel Müdürü Mehmet Uysal, 2007 yılında Türkiye'nin ham petrol tüketiminin yüzde 92'sinin, doğal gaz tüketiminin de yüzde 97,6'sının ithalat yoluyla karşılandığına dikkati çekerek, önümüzdeki 15 yıl içinde Türkiye'nin petrol ve doğal gaz faturaları toplamının 500 milyar dolara ulaşacağını hesap edildiğini kaydetti. İleride para olduğu halde arz eksikliği nedeniyle ithalatta zor anların yaşanabileceğine vurgu yapan Uysal, bu riske karşı Türkiye'nin güçlü petrol ve doğal gaz şirketlerinin olması gerektiğinin altını çizdi. Kurumun arama çalışmaları hakkında da bilgi veren Uysal, Karadeniz'in iki bin metreyi bulan derin sularındaki hidrokarbon potansiyelinin araştırılmasına yönelik sondajların, 2009 yılı son çeyreğinde başlamasının planlandığını açıkladı.

“Özelleştirme İlla Yapılacaksa Bir Miktar Halka Arz Edilsin”

Konferansta konuşan BOTAŞ Genel Müdürü Saltuk Düzyol da kurumun 2007 yılında 37,8 milyar metreküplük doğal gaz ithalatı yaptığını, şu anda 46 milyar metreküplük bir kontrat portföylerinin bulunduğunu, 2012 yılında bu miktarın 52 milyar metreküpe ulaşacağını bildirdi. Türkiye'de doğal gaz tüketiminin yıllık yüzde 15 seviyesinde artış gösterdiğini ifade eden Düzyol, doğal gazın yüzde 57'sinin elektrik üretiminde, yüzde 22'sinin evlerde, yüzde 21'inin de sanayide kullanıldığını kaydetti. Rusya, İran, Azerbaycan, Nijerya ve Cezayir'in mevcut arz kaynakları olduğunu anımsatan Düzyol, Rusya'ya yüzde 60'ın üzerinde bir bağımlılığın söz konusu olduğunu dile getirdi. Doğal gaz ithalatında kontrat devirleri sonucunda BOTAŞ dışında dört oyuncunun daha olduğunu söyleyen Düzyol, kontrat devirlerinin Türkiye'de gerçek anlamda rekabet ortamını tesis edip etmeyeceğinin tartışılması gereken bir konu olduğunu vurguladı. Kontrat devirleri yerine miktar devirleri yapılabileceğini ya da gaz ithalatının kısmi olarak serbest bırakılabileceğini belirten Saltuk Düzyol, 2001 yılından beri yürürlükte olan Doğal

Gaz Piyasası Kanunu ile BOTAŞ'ın pazar payının yüzde 20'ye kadar çekilmesinin ve kurumun taşıma, ticaret, depolama fonksiyonlarının ayrıştırılmasının öngörüldüğünü bildirdi. BOTAŞ'ın, dünyada giderek büyüyen enerji şirketleri karşısında rekabet edebilmesi için dikey bütünleşmiş yapısının korunması gerektiğinin altını çizen Düzyol, "BOTAŞ bir holding haline getirilerek taşıma, ticaret, depolama ayrıştırılabilir. Özelleştirme illa yapılacaksa da bir miktar halka arz edilebilir" diye konuştu.

"EPDK Ulusal Ölçekli Şartnameler Hazırlamalı"

Konferansın ikinci gününde yapılan oturumda konuşan TMMOB Makina Mühendisleri Odası Enerji Çalışma Grubu Başkanı ve Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesi (DEK TMK) Yönetim Kurulu Üyesi Oğuz Türkyılmaz, konuşmasında 2001 yılında çıkarılan 4646 sayılı Doğal Gaz Yasası'nda yaşanan sıkıntılara dikkat çekerek, Yasa'nın ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerinin dikkate alınmadan, aceleyle getirilerek çıkarıldığını ve kurgusunun da serbest piyasaya dayandığını belirtti. BOTAŞ'ın dağıtım ve ithalat faaliyetlerinin Yasa ile ortadan kaldırılmasının öngörüldüğüne vurgu yapan Türkyılmaz, yeni doğal gaz alım sözleşmeleri ve devirlerinin yapılamamasının, BOTAŞ'a bu konuda getirilen yasakların sektörü olumsuz etkilediğinin altını çizdi. Türkyılmaz, Yasa ile EGO'ya birim hizmet amortisman bedeli olarak 5,5 cent ödendiğine ve EGO'nun BOTAŞ'a olan borçlarının faizlerinin silindiğine dikkati çekerek, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından verilen mevcut lisansların birim hizmet amortisman bedellerinin 0 ile 3 cent arasında olduğuna işaret etti. Türkyılmaz, bu imtiyazın ileride lisans süresi biten firmalar için bir örnek oluşturacağı uyarısında bulunarak, "8 yıl olarak verilen lisansların süresi bittiğinde, lisans sahibi firmalar EGO'ya gösterilen imtiyazı örnek vererek 6-8 cent

gibi bir bedel isteyecekler" dedi. Türkiye'de yer alan 46 ayrı dağıtım bölgesinde yürürlükte olan dağıtım ve servis hatları ve bina iç tesisat şartnamelerinin büyük farklılıklar gösterdiğini ifade eden Türkyılmaz, EPDK'nın ulusal ölçekte geçerli olacak şartnameleri yürürlüğe koymasını gerektiğini savundu.

Oturumda konuşan Doğalgaz İhracatçıları ve İthalatçıları Derneği (DİVİD) Başkanı Tuğrul Erkin, Türkiye'nin Sovyetler Birliği ile 1984 yılında yaptığı doğal gaz anlaşmasındaki ödeme maddelerinin daha sonra Gazprom ve Rusya tarafından tanınmadığını anımsatarak, Türkiye'nin bu konudaki birçok pazarlık imkânını kaçırdığını ileri sürdü. Türkiye'de Avrupa'dan daha az oranda elektrik kullanılmasına rağmen, elektrikte doğal gaz kullanım oranının daha fazla olduğuna dikkat çeken Erkin, Türkiye'nin Rusya, İran, Azerbaycan, Cezayir ve Libya ile doğal gaz anlaşmaları yapmasının kaynak çeşitlendirmesi açısından olumlu bir gelişme olduğunu kaydetti. Artık farklı çözümler uygulanmasının bir zorunluluk olduğunu vurgulayan Erkin, 4646 sayılı Yasa'nın Avrupa Birliği, Dünya Bankası ve IMF tarafından desteklendiğini kaydederek, sektördeki tekel kavramını yıkmak amacıyla olduğunu bildirdi. Yasa'nın, BOTAŞ ve sektördeki diğer aktörlerin piyasada yüzde 20'den fazla paya sahip olmaması zorunluluğu getirdiğini anımsatan Erkin, Yasa'nın 2009 yılına

kadar uygulanmamasından dolayı piyasada bir eşitliğin sağlanabilmesi için kanun hükümlerinin uygulanması gerekliliğine işaret etti. DİVİD Başkanı Erkin, yeni piyasa oyuncularını için gerçek maliyetleri yansıtan bir tarife yapısının benimsenmesi gerekliliğini vurguladı.

Oturumda konuşan Petrol Platformu Derneği (Petform) Genel Sekreteri Murat Yazıcı, 90'lı yılların başında petrol sektöründe yatırım ve üretim artışı yaşandığını, günümüzde ise bu sektörün büyük bir düşüş kaydettiğini, 2000'li yıllara geldiğinde yüzde 70'e varan bir azalma olduğunu bildirdi. Konuşmasında Petrol İşleri Genel Müdürlüğü ile ortaklaşa hazırlanan Yeni Petrol Kanunu'nun Ocak 2007'de Meclis'ten geçtiğini, ancak dönemin Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından veto edildiğini anımsatan Yazıcı, Kanun'un bir önce yürürlüğe girmesi gerektiğini bildirdi. Yazıcı, Türkiye'nin kendisine benzer ülkelerle rekabet edebilmesi için arama çalışmalarına ağırlık vermesi gerektiğini kaydederek, yabancı ve yerli yatırımcıların bu alanda teşvik edilmesi gerekliliğine işaret etti. Kamu ve özel sektör şirket paylarının rekabetçi bir şekilde piyasada dağılmasını savunan Yazıcı, yeni Kanun'un AB Enerji Anlaşmaları'nın öngördüğü şeffaf ve adil bir piyasa oluşmasına yardımcı olacağını ileri sürdü.

